

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (HE 190/2017 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 4/2018 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen, oikeusministeriö
- kehityspäällikkö Pasi Kumpula, oikeusministeriö
- ma. esittelijäneuvos Jarmo Hirvonen, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- oikeusneuvos Lena Engstrand, korkein oikeus
- hovioikeudenneuvos Jussi Heiskanen, Helsingin hovioikeus
- hovioikeudenlaamanni Sakari Laukkanen, Rovaniemen hovioikeus
- käräjätuomari Matti Palojarvi, Helsingin käräjäoikeus
- laamanni Pekka Määttä, Kainuun käräjäoikeus
- laamanni Tapani Koppinen, Keski-Suomen käräjäoikeus
- laamanni Jorma Väyrynen, Satakunnan käräjäoikeus
- Helsingin oikeusaputoimiston johtava julkinen oikeusavustaja Nina Solas-Iloniemi, Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
- yksikönpäällikkö Jouni Vaahtera, Oikeusrekisterikeskus
- osastonjohtaja, käräjätuomari Heikki Juntunen, Oulun käräjäoikeus
- johtaja, lakimies Minna Backman, Takuusäätiö sr
- asiantuntija Santeri Suominen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- puheenjohtaja Outi Ahonen, Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
- asianajaja Kenneth Svartström, Suomen Asianajajaliitto
- haastemies Tommi Paasikivi, Suomen Haastemiehet JHL ry
- puheenjohtaja Jyrki Lindström, Suomen Perimistoimistojen Liitto ry

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- Itä-Suomen hovioikeus
- Turun hovioikeus
- Vaasan hovioikeus
- Ahvenanmaan kärjäoikeus
- Espoon kärjäoikeus
- Itä-Uudenmaan kärjäoikeus
- Kanta-Hämeen kärjäoikeus
- Kymenlaakson kärjäoikeus
- Lapin kärjäoikeus
- Pirkanmaan kärjäoikeus
- Pohjanmaan kärjäoikeus
- Pohjois-Karjalan kärjäoikeus
- Vantaan kärjäoikeus
- Varsinais-Suomen kärjäoikeus
- Valtakunnanvoudinvirasto
- Svenska Finlands folkting
- Suomen Kuntaliitto
- Auktorisoidut Lakimiehet ry
- Suomen tuomariliitto ry
- Suomen Oikeusapulakimiehet ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaaren säännöksiä tuomioistuimen toimivallasta käsitellä summaarisia riita-asioita. Ehdotuksen mukaan näiden riita-asioiden käsittely keskitettäisiin rajoitettuun määrään kärjäoikeuksia. Summaarisia riita-asioita käsitelisivät Ahvenanmaan, Helsingin, Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen kärjäoikeudet. Kärjäoikeuksien tuomiopiirit määräytyisivät Helsingin kaupunkia ja Pyhtään kuntaa lukuun ottamatta maakuntajaon pohjalta ja tuomiopiireistä säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Oikeushenkilön, elinkeinonharjoittajan, ammattimaista perintätoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön sekä oikeudenkäyntiasiamiehen ja –avustajan olisi toimitettava summaaristen riita-asioiden haastehakemukset kärjäoikeuden tietojärjestelmään käyttäen oikeushallinnon tietojärjestelmäyhteyttä tai verkkopohjaista asiointiliittymää. Muulla tavalla toimitetut haastehakemukset jätettäisiin heti tutkimatta.

Esityksessä ehdotetaan vähäisiä täsmennyksiä oikeudenkäymiskaaren säännöksiin asiakirjan todisteellisesta sähköisestä tiedoksiannosta. Esityksessä ehdotetaan myös haasteen puhelintiedoksiannon mahdollistamista kaikissa summaarisissa riita-asioissa. Tämä tarkoittaisi, että tietyn määräistä saamista koskevassa asiassa annetun haasteen lisäksi myös hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista taikka häätöä koskeva haaste voitaisiin antaa tiedoksi puhelimitse.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2019 alusta samaan aikaan kuin käräjäoikeusverkoston uudistamista koskeva lainsäädäntö tai mahdollisimman pian sanotun lainsäädännön voimaantulon jälkeen.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Summaariset riita-asiat tarkoittavat asioita, jotka voidaan panna käräjäoikeudessa vireille tavanomaista suppeammalla haastehakemuksella. Suppeaa haastehakemusta voidaan käyttää, jos asia koskee tietyn määräistä saamista, hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista taikka häätöä ja kantaja ilmoittaa, ettei asia ole hänen käsityksensä mukaan riitainen. Summaariset riita-asiat muodostavat käräjäoikeuksissa merkittävän asiaryhmän: vuonna 2017 käräjäoikeuksiin saapui yli 400 000 summaarista riita-asiaa.

Käräjäoikeus antaa haasteen tiedoksi vastaajalle todisteellisesti. Haasteessa vastaajalle ilmoitetaan, että kanne hyväksytään yksipuolisella tuomiolla, jos vastaaja ei vastaa haasteeseen tai esitä perustetta kiistämislleen taikka jos hän kiistämisensä tueksi vetoaa sellaiseen perusteeseen, jolla ei ole vaikutusta asian ratkaisemiseen. Yksipuolinen tuomio voidaan heti sen antamisen jälkeen panna täytäntöön lainvoimaisen tuomion tavoin. Jos vastaaja kiistää kanteen vedoten perusteeseen, jolla voisi olla vaikutusta asian ratkaisemiseen, asian käsittely siirtyy tavanomaiseen riita-asian oikeudenkäyntimenettelyyn.

Vastaaja ei voi hakea muutosta käräjäoikeuden antamaan yksipuoliseen tuomioon. Vastaaja voi kuitenkin hakea takaisinsaantia yksipuolisen tuomion antaneelta käräjäoikeudelta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut todisteellisesti tiedon yksipuolisesta tuomiosta.

Summaaristen riita-asioiden käsittely käräjäoikeuksissa on pitkälti automatisoitua. Riidattomat asiat ratkaisee pääosin kansliahenkilökunta kirjallisessa valmistelussa, mutta jos asia riitautuu, se siirtyy tuomarin tai käräjänotaarin käsiteltäväksi tavanomaisena riita-asiana. Myös silloin, jos kantajan vaatimuksen lainmukaisuus tai vastaajan vastaus edellyttää asian kirjallisen valmistelun aikana oikeudellista arviointia, asia siirtyy lainkäyttöhenkilöstölle.

Summaarisia riita-asioita käsitellään nykyisin kaikissa käräjäoikeuksissa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että summaaristen riita-asioiden käsittely keskitetään yhdeksään käräjäoikeuteen ja sähköisten menetelmien käyttöä lisätään niiden käsittelyssä. Tarkoitus on, että keskittäminen toteutetaan vuoden 2019 alussa voimaan tulevaan käräjäoikeusverkostoon, jossa on nykyisten 27 käräjäoikeuden sijasta 20 käräjäoikeutta (HE 270/2016 vp — LaVM 11/2017 vp).

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevän ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosehdotuksin.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittäminen

Esityksen tausta ja kehittämisehdot

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013—2025 edellytetään keskipitkän aikavälin toimenpiteenä, että summaariset riita-asiat joko siirretään käräjäoikeuksista ulosottoviranomaisen käsiteltäviksi tai keskitetään enintään kolmeen käräjäoikeuteen. Myöhemmin summaaristen riita-asioiden keskittämisestä tältä pohjalta luovuttiin, ja oikeus- ja työministeri Jari Lindström linjasi vuonna 2016, että summaariset riita-asiat keskitetään enintään kahteen käräjäoikeuteen hovioikeuspiiriä kohti eli enintään kymmeneen käräjäoikeuteen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan nyt kaikkien summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittämistä yhdeksään käräjäoikeuteen. Keskittämisellä pyritään lisäämään tehokkuutta ja toiminnallista tuottavuutta, sillä oletuksena on, että summaarisia riita-asioita käsittelevien käräjäoikeuksien vähentämisellä asioiden käsittelykäytännöissä ja käsittelyajoissa olevat erot pienenevät ja toiminta yhdenmukaistuu (HE, s. 24 ja 25). Lisäksi tavoitteena on, että pienempi henkilöstömäärä ratkaisee enemmän summaarisia riita-asioita. Taustalla on oikeushallinnon taloudellisten resurssien vähentyminen (HE, s. 16).

On mahdollista, että summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittäminen ulosottoviranomaiselle tai enintään kolmeen käräjäoikeuteen olisi tuonut nyt esitettyä ratkaisua merkittävämmiin yhdenmukaisuus- ja tehokkuushyötyjä. Kun tällaista muutosta ei nyt ehdoteta, voidaan kysyä, onko keskittäminen yhdeksään käräjäoikeuteen esitetyllä tavalla perusteltua ja tarkoituksenmukaista ottaen myös huomioon, että käräjäoikeusverkosto supistuu joka tapauksessa vuoden 2019 alusta 20 käräjäoikeuteen. Lisäksi summaaristen riita-asioiden käsittelyaikoihin ja käräjäoikeuksien tuottavuuteen voidaan vaikuttaa erilaisin käytännön toimin, kuten työn johtamisella ja organisomisella. Saamaansa selvitystä kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta on kuitenkin päättänyt puoltamaan summaaristen riita-asioiden keskittämistä esitetyllä tavalla. Summaaristen riita-asioiden käsittelyajoissa ja tuottavuudessa on merkittäviä eroja eri käräjäoikeuksien välillä (HE, s. 7, 8, 13 ja 14). Vuonna 2016 lyhin keskimääräinen käsittelyaika oli 1,3 kuukautta ja pisin 6,7 kuukautta. Niin ikään samana vuonna yhdessä käräjäoikeudessa ratkaistiin 225 summaarista riita-asiata kansliahenkilökunnan henkilötyövuotta kohden, kun toisessa käräjäoikeudessa vastaava luku oli 427. Eroilla on merkitystä kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan kannalta. Keskittäminen lisää summaaristen riita-asioiden määrää niitä käsittelevissä käräjäoikeuksissa, joten se antaa valiokunnan mielestä nykyistä paremmat mahdollisuudet erikoistua niihin ja siten yhdenmukaistaa ja tehostaa niiden käsittelyä.

Keskittämisen myötä summaarisia riita-asioita käsittelevä käräjäoikeus voi sijaita maantieteellisesti nykyistä kauempana. Tämä ei kuitenkaan heikennä asianosaisten asemaa oikeusturvan ja oikeussuojan saatavuuden kannalta, koska riidattomat summaariset riita-asiat käsitellään kirjallisessa valmistelussa, mikä ei edellytä kantajalta tai vastaajalta matkustamista käräjäoikeuteen. Jos taas summaarinen riita-asia riitautuu, se muuttuu tavanomaiseksi eli laajaksi riita-asiaksi ja siirretään esityksen mukaan käsiteltäväksi muutoin toimivaltaiseen käräjäoikeuteen (lakiehdotuksen 10 luvun 20 §). Esimerkiksi luonnollista henkilöä vastaan esitetty vaatimus siirretään tällöin käsiteltäväksi siihen käräjäoikeuteen, jossa on hänen kotipaikkansa tai vakituinen asuinpaikkansa.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Asianosaiset voivat kuitenkin suostua siihen, että riitautunut asia käsitellään summaarisia riita-asioita käsittelevässä käräjäoikeudessa.

Summaaristen riita-asioden keskittäminen liittyy kiinteästi eduskunnan syksyllä 2017 hyväksymään ja vuoden 2019 alussa voimaan tulevaan käräjäoikeuksien rakenneuudistukseen (HE 270/2016 vp), koska keskittäminen toteutetaan uuden käräjäoikeusverkoston pohjalle ja tarkoitus on, että keskittäminen tulee voimaan samaan aikaan verkostouudistuksen kanssa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. On siksi valitettavaa, ettei uudistuksia ole voitu käsitellä eduskunnassa samanaikaisesti ottaen myös huomioon, että summaariset riita-asiat muodostavat huomattavan osan käräjäoikeuksien työmäärästä. Lakivaliokunta katsoikin jo verkostouudistusta koskevaa hallituksen esitystä käsitellessään, että samanaikainen käsittely olisi ollut asianmukaista erityisesti käräjäoikeuksien henkilöstö- ja toimitilarpeiden arvioinnin kannalta (LaVM 11/2017 vp, s. 5). Lakivaliokunta ei kuitenkaan tuolloin jäänyt odottamaan summaaristen riita-asioden keskittämistä koskevan esityksen antamista eduskunnalle, koska tämä olisi viivästyttänyt käräjäoikeusverkostoa koskevan uudistuksen käsittelyä. Valiokunta kuitenkin katsoi, että käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen ja summaaristen asioiden keskittämisen yhteisvaikutuksiin tulee jatkovalmistelussa kiinnittää erityistä huomiota.

Esityksen valmistelussa on myös pohdittu mahdollisuutta säätää summaarisia riita-asioita käsittelevien tuomioistuinten toimivalta valtakunnalliseksi (HE, s. 18). Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että summaarinen riita-asia voitaisiin saattaa vireille ja vastaavasti käsitellä kaikissa summaarisia asioita käsittelevissä käräjäoikeuksissa oikeudenkäymiskaaren toimivaltaperusteista riippumatta.

Työjonojärjestelmä on vastikään otettu menestyksellisesti käyttöön summaarisissa sakkoasioissa ja jo aiemmin oikeusapuasioissa. Kyseisten asioiden työjonojärjestelmiä ei kuitenkaan saadun selvityksen mukaan voida sellaisenaan ottaa käyttöön summaarisissa riita-asioissa. Vaikka edellä mainitut sakkoasiat voidaan summaarisen luonteensa vuoksi osin rinnastaa summaarisen riita-asian haastehakemukseen, sakkohakemuksen työjonojärjestelmään tekee aina viranomaisen. Summaarisen riita-asian hakemuksen tekee sen sijaan kantaja, joka voi olla oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö. Lisäksi, kun kantaja on luonnollinen henkilö, hakemus voidaan tehdä myös paperisena, mikä edellyttää hakemuksen syöttämistä manuaalisesti työjonoon. Muun muassa näistä syistä työjonojärjestelmään liittyy erilaisia tietoteknisiä haasteita. Myös valtakunnallisen toimivallan mahdolliset oikeudelliset kysymykset edellyttäisivät selvittämistä. Nämä huomioon ottaen työjonojärjestelmää ei ollut mahdollista toteuttaa nyt käsillä olevan esityksen aikataulussa.

Valiokunta pitää valtakunnallista toimivaltaa ja työjonojärjestelmää kuitenkin kiinnostavana ja pitää tärkeänä, että myöhemmin selvitetään tarkemmin, onko mahdollisuuksia ja tarvetta ottaa tällainen järjestelmä käyttöön summaarisissa riita-asioissa.

Toimivaltaiset käräjäoikeudet

Summaariset riita-asiat keskitetään esityksen mukaan Ahvenanmaan, Helsingin, Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksiin (lakiehdotuksen 10 luvun 17 a §).

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Koska kärjäoikeuksien tuomiopiirit määräytyvät maakuntakohtaisesti, esityksellä on yhteys viireillä olevaan maakuntauudistusta koskevaan hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp). Esityksiä ei kuitenkaan ole tarpeen sovittaa yhteen eduskuntakäsittelyn aikana, koska kärjäoikeuksien tuomiopiireistä summaarisissa riita-asioissa säädetään valtioneuvoston asetuksella ja maakuntauudistuksen edellyttämät muutokset voidaan ottaa huomioon asetusta annettaessa.

Lähtökohtana esityksen mukaan on, että summaaristen riita-asioiden käsittelyssä tarvittavan erityisasiantuntemuksen varmistamiseksi asiat keskitetään kussakin hovioikeuspiirissä yhteen kärjäoikeuteen (HE, s. 25). Tästä poiketaan kuitenkin, jos käsiteltävien asioiden määrä tai kielelliset oikeudet antavat siihen aihetta.

Lakivaliokunnan kuulemat asiantuntijat, erityisesti tuomioistuimet, ovat suhtautuneet ristiriitaisesti siihen, mihin kärjäoikeuksiin summaariset riita-asiat keskitetään. Valiokunnan näkemyksen mukaan esitys on tältä osin kompromissi, jossa on pyritty ottamaan huomioon erilaisia tekijöitä, kuten alueelliset etäisyydet, kielelliset oikeudet, toimitilaratkaisut sekä vaikutukset henkilöstöön. Valiokunta pitää näin ollen nyt esitettyä keskittämiskäytäntöä hyväksyttävänä. Hovioikeuspiireittäin valiokunta lausuu kuitenkin seuraavaa.

Helsingin hovioikeuden hovioikeuspiirissä summaarisia riita-asioita käsitellään esityksen mukaan kahdessa kärjäoikeudessa: Helsingin kärjäoikeudessa ja uudessa Itä-Uudenmaan kärjäoikeudessa. Tämä perustuu muun muassa käsiteltävien asioiden määrään, sillä summaarisia riita-asioita ratkaistaisiin Helsingissä noin 50 000 kappaletta ja uudessa Itä-Uudenmaan kärjäoikeudessa noin 65 000 kappaletta vuodessa (HE, s. 25). Lakivaliokunta pitää ratkaisua perusteltuna asiamäärien kannalta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että uuteen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuteen keskitetään kaikki muut kuin Helsingin kärjäoikeuden eli nykyiset Espoon kärjäoikeuden, Hyvinkään kärjäoikeuden (Itä-Uudenmaan osalta), Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden, Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden ja Tuusulan kärjäoikeuden summaariset riita-asiat. Ehdotus on näin ollen merkityksellinen myös toimitilajärjestelyjen ja kielellisten oikeuksien turvaamisen kannalta.

Uudella Itä-Uudenmaan kärjäoikeudella on kansliat Vantaalla ja Hyvinkäällä sekä istuntopaikat Vantaalla, Hyvinkäällä ja Porvoossa. Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan rakenneuudistus ja summaaristen riita-asioiden keskittäminen aiheuttavat tarpeen tiivistää toimistotiloja Vantaalla ja Hyvinkäällä sekä lisätä jonkin verran istuntopaikkakapasiteettia, mutta uuden Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden henkilökunta, mukaan lukien summaaristen asioiden käsittelijät, saadaan mahtumaan tällä hetkellä Vantaalla ja Hyvinkäällä käytössä oleviin kiinteistöihin. Tarvetta lisätoimitilajärjestelyille ei siten saadun selvityksen mukaan ole.

Kielellisten oikeuksien turvaamisen osalta valiokunta toteaa, että ruotsinkielisen väestön osuus on sekä nykyisessä Länsi-Uudenmaan kärjäoikeudessa (kanslia Raaseporissa) että Itä-Uudenmaan kärjäoikeudessa (kanslia Porvoossa) merkittävä, ja kyseisissä kärjäoikeuksissa ruotsin kielen osaaminen on vahvaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on kuitenkin epävarmaa, missä määrin kyseisten verkostouudistuksessa lakkautettavien kärjäoikeuksien ruotsin kielen taitoinen henkilökunta siirtyy työskentelemään uuteen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuteen. Riskinä siten on, että menetetään osaavaa, kielitaitoista henkilökuntaa. Tämä on ongelmallista, sillä kie-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

llestien oikeuksien tosiasiallinen toteuttaminen edellyttää ennen muuta sitä, että kaksikielisissä käräjäoikeuksissa on riittävästi sekä suomen että ruotsin kielen taitoista henkilökuntaa.

Lakivaliokunta korostaakin, että summaaristen riita-asioiden keskittämisessä uuteen Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen tulee erityistä huomiota kiinnittää kielellisten oikeuksien turvaamiseen sekä henkilöstön osaamiseen ja asemaan. Tällaisia keinoja ovat muun muassa kielituomareiden ja kielinotaarin sijoittaminen Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen sekä ruotsin kielen taidon huomioon ottaminen rekrytoinnissa ja koulutuksessa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kielitaitoiseen kansliahenkilökuntaan sekä haastemiehiin, jotta edistetään heidän halukkuuttaan siirtyä työskentelemään uuteen Itä-Uudenmaan käräjäoikeuteen. Tätä voitaisiin tukea esimerkiksi sillä, että säilytetään työpisteitä myös muualla kuin Vantaan ja Hyvinkään kanslioissa, kuten Porvoon istuntopaikassa, sekä etätyömahdollisuuksilla. Tältä osin valiokunta viittaa myös käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen yhteydessä esittämäänsä (LaVM 11/2017 vp, s. 12). Valiokunta edellyttää, että uudistusta ja sen vaikutuksia kielellisiin oikeuksiin seurataan.

Turun hovioikeuspiirissä summaariset riita-asiat esitetään keskitettäväksi Pirkanmaan käräjäoikeuteen ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuteen, joiden lisäksi asioita käsitellään Ahvenanmaan käräjäoikeudessa. Summaaristen riita-asioiden käsitteleminen kolmessa käräjäoikeudessa poikkeaa linjauksesta käsitellä asioita hovioikeuspiireittäin enintään kahdessa käräjäoikeudessa, mutta esitettyä ratkaisua tukee kielellisten oikeuksien turvaaminen.

Lakivaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hallituksen esitykseen liitetyn asetusluonnoksen mukaan Pirkanmaan käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu paitsi Pirkanmaan myös Satakunnan maakunnat. Se, että Satakunnan käräjäoikeuden nykyisin käsittelemät summaariset riita-asiat käsitellään Pirkanmaan käräjäoikeudessa, merkitsee poikkeusta hovioikeuspiirijaosta, koska Satakunnan käräjäoikeus kuuluu Vaasan hovioikeuspiiriin, kun taas Pirkanmaan käräjäoikeus kuuluu Turun hovioikeuspiiriin. Esityksestä seuraa, että Pirkanmaan käräjäoikeudessa viireille saatettuja summaarisia riita-asioita voi tulla käsiteltäviksi sekä Turun että Vaasan hovioikeudessa. Tämä johtuu siitä, että Pirkanmaan käräjäoikeuden asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta Turun hovioikeudelta, kun taas jos summaarinen riita-asia riitautuu ja käsitellään esimerkiksi Satakunnan käräjäoikeudessa, Satakunnan käräjäoikeuden antamasta ratkaisusta haetaan muutosta Vaasan hovioikeudelta. Hovioikeus, jolta muutosta haetaan, määräytyy siten sen mukaan, mikä käräjäoikeus ratkaisun on antanut. Hallituksen esityksessä Satakunnan käräjäoikeuden käsittelemien summaaristen asioiden kuulumista Pirkanmaan käräjäoikeuden piiriin perustellaan tavoitteella jakaa asiamäärät tasaisesti Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksien välillä samoin kuin sillä, että Satakunnan käräjäoikeudessa summaarisia riita-asioita käsittelevän henkilökunnan olisi helpompi siirtyä työskentelemään Pirkanmaan käräjäoikeudessa kuin Pohjanmaan käräjäoikeudessa (s. 26). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on kuitenkin epävarmaa, missä määrin Satakunnan käräjäoikeuden henkilöstö siirtyy työskentelemään Pirkanmaan käräjäoikeuteen. Ottaen huomioon myös muut edellä mainitut seikat valiokunta pitää tärkeänä, että tuomiopiirijaottelun toimivuutta tältä osin seurataan.

Vaasan hovioikeuspiirissä summaaristen riita-asioiden käsittely ehdotetaan keskitettäväksi Pohjanmaan käräjäoikeuteen. Taustalla on ruotsinkielisen väestön kielellisten oikeuksien turvaaminen. Käsiteltäviä asioita olisi noin 35 000 kappaletta vuosittain. Valiokunnalla ei ole huomauttamista esitykseen tältä osin.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Itä-Suomen hovioikeuspiirin summaariset riita-asiat Pyhtään kuntaa lukuun ottamatta ehdotetaan keskitettäväksi Kymenlaakson kärjäoikeuteen. Vuoden 2016 asiamäärien perusteella Kymenlaakson kärjäoikeudessa käsiteltäisiin keskittämisen myötä noin 65 000 summaarista riita-asiaa. Hallituksen esityksen mukaan asioiden lukumäärä ei anna aihetta jakaa asioiden käsittelyä kahteen kärjäoikeuteen. Lisäksi esityksessä todetaan, että Kymenlaakson kärjäoikeus on kohtuullisen välimatkan ja kulkuyhteyksien päässä sekä Päijät-Hämeen, Etelä-Savon että Etelä-Karjalan kärjäoikeuksien toimipaikoista (s. 26). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan keskittämistä Kymenlaakson kärjäoikeuteen puoltavat myös toimitilanäkökohdat.

Lakivaliokunta toteaa, että Kymenlaakson kärjäoikeudessa käsiteltävien summaaristen riita-asioiden määrä on suuri verrattuna muihin summaarisia riita-asioita käsitteleviin kärjäoikeuksiin. Hovioikeuspiiri on myös maantieteellisesti laaja, ja Kymenlaakson kärjäoikeus sijaitsee etäällä hovioikeuspiirin pohjoisista kunnista. Maantieteellinen etäisyys ei kuitenkaan vaikuta asianosaisen oikeusturvaan heikentävästi, sillä edellä todetuin tavoin asianosaisen ei tarvitse asian riitautuessa matkustaa summaarisia riita-asioita käsittelevään kärjäoikeuteen, jos hän ei anna siihen suostumustaan. Tämä seikka huomioon ottaen valiokunta on päätenyt kannattamaan summaaristen riita-asioiden keskittämistä Kymenlaakson kärjäoikeuteen. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että ratkaisun toimivuutta ja vaikutuksia henkilöstöön seurataan.

Pohjois-Suomen osalta ehdotetaan, että summaariset riita-asiat keskitetään Lapin ja Oulun kärjäoikeuksiin. Oulun kärjäoikeudessa käsiteltäisiin noin 20 000 ja Lapin kärjäoikeudessa runsaat 15 000 asiaa vuosittain. Ehdotuksella pyritään muun muassa varmistamaan saamelaisten kiellessen oikeuksien säilyminen nykyisellä tasolla. Valiokunnalla ei ole huomauttamista ehdotukseen.

Edellä esitetty osoittaa, että hallituksen esittämä ratkaisu ei johda asiamääriltään tasakokoisiin kärjäoikeuksiin, vaan tässä suhteessa kärjäoikeuksien välille jää merkittäviä eroja. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämä otetaan kärjäoikeuden resurssissa huomioon ja että ratkaisun toimivuutta jatkossa seurataan.

Keskitettävät asiat

Esityksen mukaan kaikki summaariset riita-asiat kuuluvat keskittämisen piiriin. Noin 1—2 % summaarista riita-asioista on muita kuin velkomuksia (HE, s. 20) eli häätöjä taikka hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista koskevia asioita.

Lakivaliokunta yhtyy esityksen johtopäätelmään siitä, että järjestelmän selkeys ja tehokkuus puoltavat kaikkien summaaristen riita-asioiden keskittämistä. Muita kuin velkomuksia on määrällisesti vähän, eikä rajanveto velkomusasioiden ja muiden asioiden välillä ole aina selkeä.

Summaarisen riita-asian siirtäminen ja takaisinsaanti

Esityksen mukaan sellaisessa tilanteessa, jossa summaarisessa riita-asiassa toimivaltainen kärjäoikeus ei hyväksy kannetta yksipuolisella tai myöntämisen perusteella annetulla tuomiolla ja jossa kärjäoikeus ei muulla perusteella ole toimivaltainen tutkimaan asiaa, asia on siirrettävä käsiteltäväksi muutoin toimivaltaiseen kärjäoikeuteen (lakiehdotuksen 10 luvun 20 §:n 2 mom.).

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Siirtämisvelvollisuus ei kuitenkaan ole ehdoton, sillä molempien asianosaisten suostumuksella asia voidaan jättää siirtämättä.

Osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista ei ole puoltanut siirtämistä koskevaa ehdotusta katsoen, että summaarisessa riita-asiassa toimivaltaisen käräjäoikeuden toimivallan pitäisi säilyä riitautumisen jälkeen tai riitautunut asia tulisi siirtää automaattisesti muutoin toimivaltaisen käräjäoikeuden käsiteltäväksi ilman, että siirtäminen edellyttää asianosaisten suostumusta. Lisäksi ehdotettua sääntelyä asian siirtämisestä on pidetty epäjohdonmukaisena, koska vastaajan hakiessa yksipuoliseen tuomioon takaisinsaantia asia käsiteltäisiin aina summaarisia riita-asioita käsittelevässä käräjäoikeudessa, vaikka kyse on vastaavanlaisesta tilanteesta kuin asian riitautuessa haastakemusvaiheessa.

Asian siirtäminen esitetyllä tavalla aiheuttaa käräjäoikeuksille työtä ja voi vaikuttaa käräjäoikeuksien toiminnan tehokkuuteen. Toisaalta summaarisen riita-asian riitautuminen ei ole yleistä, sillä vain joitain prosentteja riidattomana vireille tulleista riita-asioista riitautuu siten, että niiden käsittely jatkuu laajana riita-asiana. On myös otettava huomioon, että summaaristen riita-asioiden keskittämisen myötä toimivaltaisen käräjäoikeuksien tuomiopiirit maantieteellisesti laajentuvat, minkä seurauksena asianosaisten matkat käräjäoikeuteen voivat pidentyä merkittävästikin. Lakivaliokunta katsoo, että edellä mainitut seikat puoltavat riitautuneen summaarisen riita-asian siirtämistä muutoin toimivaltaiseen tuomioistuimeen siten kuin esityksessä on esitetty. Vastaajan ollessa luonnollinen henkilö asia siirtyy tällöin hänen kotipaikkansa tai vakituisen asuinpaikkansa käräjäoikeuteen. On kuitenkin perusteltua, ettei siirtämisvelvollisuus ole ehdoton, vaan asianosaisten suostumuksin asian käsittelyä voidaan jatkaa summaarisessa riita-asiassa toimivaltaisessa käräjäoikeudessa. Koska sääntely on uutta ja siihen sisältyy erilaisia rajanvetokäsitteitä ja käytännön vaikutuksia käräjäoikeuksien työhön, sen toimivuutta tulee seurata.

Asioita ei kuitenkaan tule siirtää muutoin toimivaltaiseen käräjäoikeuteen tarpeettomasti, vaan vain silloin, kun oikeusturvavaatimukset tätä edellyttävät eli erityisesti, kun asia riitautuu ja sen käsittely jatkuu tavanomaisen riita-asian oikeudenkäyntimenettelyssä. Saadun selvityksen mukaan käytännössä yleisiä ovat esimerkiksi sellaiset tilanteet, joissa käräjäoikeus hyväksyy kanteessa esitetyt vaatimukset osin yksipuolisella tuomiolla vastaajan passiivisuuden perusteella ja hylkää osan vaatimuksista tuomiolla selvästi perusteettomina (oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 13 §:n 1 momentti). Ehdotettu sääntely edellyttää tällöin asian siirtämistä, mutta valiokunnan mielestä tällaisessa tapauksessa on perusteltua ja tarkoituksenmukaista, että summaarisessa riita-asiassa toimivaltainen käräjäoikeus voi antaa sekä yksipuolisen tuomion että tuomion. Edellä esitetyn varmistamiseksi valiokunta ehdottaa säännösehdotusta muutettavaksi jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvatulla tavalla.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, ettei hallituksen esitys sisällä muutosehdotuksia takaisinsaantia koskeviin säännöksiin. Tästä seuraa, että yksipuoliseen tuomioon haetaan takaisinsaantia yksipuolisen tuomion antaneelta käräjäoikeudelta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentissa säädetään. Jos takaisinsaantihakemus otetaan tutkittavaksi, muutuu yksipuolisella tuomiolla ratkaistu asia riitaiseksi ja sen käsittely jatkuu siitä käsittelytilanteesta, missä yksipuolinen tuomio annettiin. Se, missä käräjäoikeudessa asia tällöin käsitellään, ei kuitenkaan ole esityksessä ehdotetun säännöksen valossa yksiselitteinen.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Valiokunta katsoo, että jos takaisinsaantihakemus otetaan tutkittavaksi, asia on johdonmukaisuussyistä perusteltua siirtää siihen kärjäoikeuteen, joka on muutoin toimivaltainen. Näin takaisinsaantihakemuksen perusteella riitautunutta asiaa käsiteltäisiin toimivaltaisen tuomioistuimen osalta samalla tavalla kuin jos asia olisi riitautunut haastehakemusvaiheessa. Jos asianosaiset kuitenkin suostuvat takaisinsaantihakemuksen perusteella riitautuneen asian käsittelemiseen yksipuolisen tuomion antaneessa kärjäoikeudessa, asia voidaan käsitellä kyseisessä tuomioistuimessa. Toisaalta myös takaisinsaantitilanteissa on otettava huomioon ne tilanteet, joissa asiaa ei ole perusteltua eikä tarkoituksenmukaista siirtää. Tämän vuoksi sellaisessa tapauksessa, jossa asia jätetään tutkimatta sillä perusteella, että takaisinsaantihakemuksessa esitetyllä vedotaan ainoastaan sellaiseen syyhyn, jolla ei olisi ollut vaikutusta asian ratkaisemiseen yksipuolisella tuomiolla (oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 2 momentti), asiaa ei tarvitse siirtää, vaan sen voi ratkaista yksipuolisen tuomion antanut kärjäoikeus. Valiokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohteisissa perusteluissa säännösehdotusta tarkistettavaksi edellä esitetyn selventämiseksi.

Sähköinen asiointi

Esityksessä ehdotetaan, että oikeushenkilön, elinkeinonharjoittajan, ammattimaista perintätoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön sekä oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan on toimitettava summaarisen riita-asian haastehakemus kärjäoikeuteen sähköisesti tietojärjestelmäyhteyden tai asiointiliittymän välityksellä (lakiehdotuksen 5 luvun 3 a §:n 1 mom.). Muulla tavalla toimitettu haastehakemus jätetään heti tutkimatta. Säännös on nykytilaan nähden uusi.

Perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa pitänyt ehdotettua velvollisuutta tavanomaisena ja hyväksyttävänä prosessuaalisena vaatimuksena (PeVL 4/2018 vp).

Lakivaliokunta puoltaa oikeushenkilöä, elinkeinonharjoittajaa, ammattimaista perintätoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä sekä oikeudenkäyntiasiamiestä ja -avustajaa koskevaa velvollisuutta käyttää sähköisiä järjestelmiä. Tällaisessa toiminnassa hyödynnetään yhä enenevässä määrin verkossa tapahtuvaa sähköistä asiointia. Sähköinen haastehakemus on mahdollista tehdä käyttäen tietojärjestelmäyhteyttä (Santra). Koska tämä on maksullinen, on tärkeää, että haastehakemus on mahdollista tehdä sähköisesti myös oikeushallinnon verkkopohjaisen asiointiliittymän välityksellä, sillä sanottu asiointiliittymä on maksuton ja helppokäyttöinen ja siten sovelias myös muiden kuin suurimpien velkojien käytettäväksi. On kuitenkin perusteltua, ettei velvoitetta sähköiseen asiointiin uloteta koskemaan omassa asiassaan toimivaa luonnollista henkilöä, jolloin luonnollinen henkilö voi jatkossakin toimittaa summaarisen haastehakemuksen kärjäoikeuteen kirjallisesti.

Toisaalta on perusteltua, ettei oikeushenkilöitä ja muita esityksessä tarkoitettuja tahoja koskeva velvoite sähköiseen asiointiin ole ehdoton. Tämän vuoksi valiokunta kannattaa sen mahdollistamista, että poikkeuksellisissa tilanteissa haastehakemus voidaan toimittaa paperi- tai tiedostomuotoisena (2 mom.).

Ehdotetun säännöksen sanamuodon perusteella velvollisuus toimittaa haastehakemus kärjäoikeuteen sähköisesti ei koske edunvalvojaa. Valiokunta pitää ratkaisua perusteltuna, vaikka ehdotettu velvollisuus voitaisiin ulottaa tuomioistuimen määräämään edunvalvojaan vastaavalla tavalla kuin se on ulotettu oikeudenkäyntiasiamieheen. Toisaalta lakimääräistä edunvalvojaa, ku-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

ten alaikäisen lapsen vanhempaa, on tässä yhteydessä perusteltua kohdella vastaavasti kuin omassa asiassaan toimivaa luonnollista henkilöä. Edunvalvoja on kuitenkin selkeyssyistä perusteltua kohdella samalla tavalla riippumatta siitä, onko kyse tuomioistuimen määräämästä vai lakimääräisestä edunvalvojasta. Tämän vuoksi on perusteltua, ettei velvollisuutta sähköiseen asiointiin uloteta edunvalvojaan.

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset henkilöstöön

Summaaristen riita-asioden keskittäminen on käytännössä edellytys sille, että sähköisen asioinnin lisäämisestä saatava tehokkuushyöty voi toteutua henkilötyövuosisäästöinä (HE, s. 32). Esityksessä arvioidaan suuntaa antavasti, että sähköisen asioinnin lisääntymisestä ja käsittelyn keskittämisestä on saatavissa vuosittain yhteensä noin 800 000 euron eli 20 henkilötyövuoden kustannussäästöt. Muutoksilla sopeutetaan tuomioistuinlaitoksen toimintaa vastaamaan valtiontalouden kehyksiin jo sisältyviä tuomioistuinten toimintamenojen säästöjä.

Keskittämisestä seuraa esityksen mukaan kuitenkin myös kustannuksia muun muassa henkilöstön uudelleen sijoittamisesta ja muuttuvista toimitilarpeista. Esityksen valiokuntakäsittelyn aikana oikeusministeriö on tarkentanut, ettei henkilöstön siirtymisestä aiheutuvia kustannuksia ole laskettu erikseen, koska ne on arvioitu osaksi käräjäoikeuksien verkostouudistusta. Niin ikään oikeusministeriö on arvioinut, ettei summaaristen riita-asioden keskittäminen edellyttäisi lisätoimitilajärjestelyjä, sillä esimerkiksi Kymenlaakson käräjäoikeuden ja uuden Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden toimitilojen on arvioitu riittävän myös summaaristen riita-asioden käsittelemiseen.

Uudistukset edellyttävät myös tiedonsiirto- ja asianhallintajärjestelmiin tehtäviä muutoksia, joista aiheutuu esityksen mukaan menoja arviolta noin 215 000 euroa. Tältä osin kyse on kuitenkin kertaluonteisesta menosta.

Lakivaliokunta toteaa, että esityksessä kuvatut taloudelliset vaikutukset ovat arvioita ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Tämän vuoksi on tärkeää, että uudistuksen vaikutuksia seurataan samoin kuin sen yhteisvaikutuksia suhteessa käräjäoikeuksien rakenneuudistukseen (ks. myös LaVM 11/2017 vp, s. 12).

Sähköisen asioinnin lisääminen vähentää valtion tuomioistuinten suoritteista saamia tuloja noin 1 360 000 eurolla (HE, s. 33). Tämä johtuu siitä, että tuomioistuinmaksu on sähköisesti suoraan käräjäoikeuden tietojärjestelmään toimitetussa asiassa alhaisempi kuin muutoin vireille tullessa. Tuomioistuinten suoritteista perittyjen maksujen vähentymisellä ei kuitenkaan ole tuomioistuinten määrärahojen kannalta välitöntä merkitystä, koska tuomioistuinten menoja ei rahoiteta kyseisillä maksuilla. On myös huomattava, että tuomioistuinmaksun alentuminen sähköisen asioinnin lisäämisen kautta koituu velallisen hyödyksi, sillä tuomioistuinmaksu tulee viime kädessä velallisen maksettavaksi.

Esityksestä johtuvat henkilöstövähennykset kohdistuvat voimakkaimmin kansliahenkilökuntaan. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä sitä, että henkilöstön vähentäminen pyritään toteuttamaan siten, ettei irtisanomisiin olisi pääsääntöisesti tarvetta. Uudistuksen toimeenpanossa tulee muutoinkin kiinnittää erityistä huomiota henkilöstön asemaan ja heille aiheutuvien haittojen minimointiin. Myös käräjäoikeuksien johtamiseen tulee panostaa.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

Voimaantulo

Ehdotettu laki on esityksen mukaan tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2019 alusta samaan aikaan kuin käräjäoikeusverkoston uudistamista koskeva lainsäädäntö tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin, että uudistuksen voimaantuloa tulisi lykätä, kunnes uusi AIPA-tieto- ja asianhallintajärjestelmä otetaan tuomioistuimissa käyttöön riita-asioissa. Tämä tarkoittaisi uudistuksen lykkääntymistä joillain vuosilla.

Oikeusministeriön mukaan AIPA-järjestelmän valmistumista ja käyttöönottoa ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista jättää odottamaan ottaen huomioon, että uudistuksen vaatimat muutokset on toteutettavissa summaarisissa riita-asioissa nykyisin käytettävään Tuomas-tietojärjestelmään ja siihen liitännäisiin ohjelmiin suhteellisen nopeasti ja osin tavanomaisen järjestelmäylläpidon ohessa. Oikeusministeriön mukaan Tuomas-tietojärjestelmästä ei olla luopumassa lähivuosina ja se tulee toimimaan arviolta noin kahden vuoden ajan AIPA:n rinnalla AIPA:n käyttöönoton jälkeenkin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ei pidä perusteltuna uudistuksen lykkäämistä odottamaan AIPA:n käyttöönottoa summaarisissa riita-asioissa. Summaaristen riita-asioiden keskittämisuudistus ei kuitenkaan voi tulla voimaan ennen kuin sitä tukevat muutokset nykyisiin tietojärjestelmiin on tehty. Valiokunnan Oikeusrekisterikeskukselta saaman arvion mukaan päivitykset olisivat tehtyinä 1.9.2019. Uudistus voi siten tulla voimaan aikaisintaan tuolloin.

Seuranta

Lakivaliokunta katsoi käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen yhteydessä, että uudistuksen toivuutta ja vaikutuksia on perusteltua seurata laaja-alaisesti kiinnittäen huomiota oikeusturvan alueelliseen saatavuuteen, kielellisten oikeuksien toteutumiseen, oikeudellisten palvelujen tarjontaan sekä taloudellisiin kustannuksiin ja säästöihin. Lisäksi lakivaliokunta katsoi, että seurannassa on samalla aiheellista kiinnittää huomiota käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen ja mahdollisen summaaristen riita-asioiden käsittelyä koskevan uudistuksen yhteisvaikutuksiin. Lakivaliokunta edellytti, että sille annetaan asiasta selvitys vuoden 2022 loppuun mennessä. Eduskunta hyväksyi asiasta lausuman lakivaliokunnan mietinnön pohjalta (EV 126/2017 vp).

Lakivaliokunta ehdottaa, että vastaavanlainen lausuma hyväksytään myös nyt käsillä olevan summaarisia riita-asioita koskevan esityksen osalta (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Summaaristen velkomusasioiden määrän kehitys

Asiamäärät summaarisissa riita-asioissa vaihtelevat vuosittain. Tilanteeseen vaikuttaa myös yleinen taloudellinen tilanne. Summaaristen velkomusasioiden määrä on kuitenkin merkittävästi kasvanut: kun vuonna 2016 summaarisia riita-asioita saapui käräjäoikeuksiin noin 340 000 asiaa, vuonna 2017 niitä saapui jo yli 400 000. Lisäksi summaaristen riita-asioiden määrä on kasvanut jo pitemmän aikaa, sillä ennen pikaluottoja käräjäoikeuksiin saapui noin 150 000 summaarista

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

riita-asiaa vuodessa. Summaaristen riita-asioiden määrän kasvulla vaikuttaa siten olevan yhteys pikaluottoilmiöön. Lakivaliokunta kiinnittää tilanteeseen vakavaa huomiota.

Verkossa ja tekstiviestein haettavaan lyhytaikaisiin pikaluottoihin liittyvät käytännöt ovat olleet moninaisia ja luotonantajien ongelmallisiin menettelyihin on puututtu myös lainsäädäntömuutoksien. Edellä esitetyn valossa vaikuttaa kuitenkin siltä, että pikaluottoja koskevaa sääntelyä on edelleen tarpeen kehittää. Valiokunta pitää tärkeänä, että tällaisiin toimenpiteisiin ryhdytään mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

10 luku. Oikeuspaikasta riita-asiassa.

17 a §. Pykälän ensimmäistä virkettä on kielellisesti tarkistettu vastaamaan 10 luvun muita vastaavia säännöksiä.

22 §. (Uusi). Ehdotetun 20 §:n mukaan, jos 17 a §:n perusteella toimivaltainen käräjäoikeus ei hyväksy kannetta yksipuolisella tai myöntämisen perusteella annetulla tuomiolla eikä käräjäoikeus ole muulla perusteella toimivaltainen tutkimaan asiaa, asia on siirrettävä käsiteltäväksi toimivaltaiseen käräjäoikeuteen siten kuin 22 §:ssä säädetään. Asianosaisten nimenomaisella suostumuksella asia voidaan kuitenkin jättää siirtämättä. Ehdotettu pykälä koskee vain 17 a §:n perusteella toimivaltaisia eli summaarisia riita-asioita käsitteleviä käräjäoikeuksia.

Edellä yleisperusteluissa esittämänsä viitaten lakivaliokunta ehdottaa säännösehdotuksen täsmentämistä. Samalla valiokunta ehdottaa, että säännökset summaarisen riita-asian siirtämisestä sisällytetään voimassa olevaan 22 §:ään sen uudeksi *2 momentiksi*. Tämä on luontevaa, koska 22 §:ssä säädetään muutoinkin asian siirtämisestä toiseen käräjäoikeuteen. Tällöin pykälän nykyinen 2 momentti siirtyy uudeksi *3 momentiksi*. Pykälän *1 momenttiin* ei tässä yhteydessä esitetä sisällöllisiä tarkistuksia.

Valiokunnan ehdottaman *2 momentin* ensimmäinen virke vastaa asiallisesti esityksessä ehdotetun 20 §:n ensimmäistä virkettä. Toiseksi virkkeeksi valiokunta ehdottaa säännöstä, jossa säädetään niistä tilanteista, joissa summaarista riita-asiaa ei kuitenkaan tarvitse siirtää. Siirtäminen on näissä tapauksissa käräjäoikeuden harkinnassa. Virkkeen mukaan asiaa ei tarvitse siirtää, jos käräjäoikeus jättää kanteen tutkimatta tai hylkää sen kokonaan tai osittain 5 luvun 6 §:n tai 13 §:n 1 momentin nojalla taikka jättää yksipuolisen tuomion takaisinsaantia koskevan hakemuksen tutkimatta 12 luvun 15 §:n 3 momentin nojalla. Mainittu säännös merkitsee sitä, että summaarisessa riita-asiassa toimivaltainen käräjäoikeus voi paitsi hyväksyä kanteen yksipuolisella tuomiolla sellaisenaan myös hylätä kanteen siltä osin kuin se on selvästi perusteeton hyväksyessään sen muutoin yksipuolisella tuomiolla (OK 5 luvun 13 §:n 1 mom.). Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun kantajan vaatimus on selvästi perusteeton lainvastaisen korkovaatimuksen osalta. Niin ikään summaarisessa riita-asiassa toimivaltainen käräjäoikeus voi jättää kanteen tutkimatta (OK 5 luvun 6 §:n 1 mom.) tai hylätä kanteen kokonaan selvästi perusteettomana (OK 5 luvun 6 §:n

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

2 mom.). Lisäksi säännöksessä on edellä yleisperusteluissa esitetyistä syistä perusteltua mahdollistaa se, että summaarisessa riita-asiassa toimivaltainen käräjäoikeus voi jättää antamansa yksipuolisen tuomion takaisinsaantia koskevan hakemuksen tutkimatta, jos hakemuksessa ei ole mainittu sellaista syytä tuomion muuttamiselle, jolla olisi voinut olla merkitystä asiaa ratkaistaessa. Jos syyllä olisi kuitenkin voinut olla merkitystä asiaa ratkaistaessa eli yksipuolista tuomiota annettaessa, asia tulee siirtää muutoin toimivaltaiseen käräjäoikeuteen.

Momentissa säädetään lisäksi siitä, että asianosaisten nimenomaisella suostumuksella asia voidaan kuitenkin jättää siirtämättä. Tämän osalta valiokunta viittaa hallituksen esityksessä ehdotetun 20 §:n perusteluihin. Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että jos asianosainen ei vastaa tuomioistuimen tiedusteluun käsittelyn jatkamisesta summaarisessa riita-asiassa toimivaltaisessa tuomioistuimessa, suostumusta ei ole annettu säännöksessä tarkoitetulla tavalla nimenomaisesti. Asia on tällöin siirrettävä muutoin toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Edellä esitetyn vuoksi valiokunta ehdottaa, että esitykseen sisältyvä 20 § poistetaan. Valiokunnan ehdottamien muutosten vuoksi lakiehdotuksen *johtolausetta* on tarpeen tarkistaa.

11 luku. Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä.

3 §. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003, jäljempänä sähköinen asiointilaki) 18 §:n mukaan asiakirja, joka lain mukaan toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti, voidaan asianosaisten suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä, ei kuitenkaan telekopiona tai vastaavalla tavalla. Esityksessä ehdotetaan, että sähköisen asiointilain 18 §:n mukainen todisteellinen sähköinen tiedoksianto sisällytetään nimenomaisesti nyt käsiteltävänä olevan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 §:n *1 momentin* luetteloon mahdollisista tiedoksiantotavoista (uusi 3 kohta). Taustalla on se, ettei oikeudenkäymiskaaren ja sähköisen asiointilain välisten todisteellista sähköistä tiedoksiantoa koskevien säännösten suhde ole täysin yksiselitteinen. Ehdotettu oikeudenkäymiskaaren muutos koskee tiedoksiantoja yleisesti, eikä se rajoitu vain summaaristen riita-asioiden haastehakemusten tiedoksiantoon.

Sähköisen asiointilain 18 §:ssä edellytetään asianosaisten suostumusta, jotta viranomaisen asiakirja voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä. Pykälässä ei kuitenkaan tarkemmin määritellä sitä, millä tavalla asianosaisten on annettava suostumuksensa sähköiseen tiedoksiantoon, jotta viranomaisen voisi yksittäisessä asiassa antaa asiakirjan tiedoksi pykälässä säädetyllä tavalla. Pykälää säädettäessä suostumus tarkoitettiin annettavaksi asiakkoittain. Säännöstä ei nyt esitetä muutettavaksi. Jotta haastehakemus voitaisiin toimittaa vastaajalle sähköisenä viestinä esimerkiksi kansalaisen julkishallinnon viestinvälitysjärjestelmän käyttöä yhteydessä antaman yleisen sähköistä tiedoksiantoa koskevan suostumuksen perusteella, tulisi asiointilain 18 §:ssä tarkoitettua suostumuksen antamisesta ja sisällöstä säätää nykyistä tarkemmin. Hallituksen esityksestä ilmenee, että nyt käsillä olevan esityksen yhteydessä tätä ei ollut mahdollista tehdä. Edellä esitetty merkitsee sitä, ettei säännösmuutos käytännössä juuri laajenna mahdollisuutta haastehakemuksen sähköiseen tiedoksiantoon nykytilaan verrattuna. Käsillä oleva säännösmuutos tehdään tässä yhteydessä lähinnä vastaisuuden varalle sekä selventämään sähköisen asiointilain ja oikeudenkäymiskaaren säädöshierarkkista suhdetta.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 190/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n 2 momentti ja 3 §, 10 luvun 19 §:n 3 momentti, ja 21 §:n 2 momentti ja 22 §, 11 luvun 3 §:n 1 momentti ja 3 b §, sellaisina kuin ne ovat, 5 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 1052/1991 ja 3 § laissa 595/1993, 10 luvun 19 §:n 3 momentti, ja 21 §:n 2 momentti ja 22 § laissa 135/2009, 11 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 440/2011 ja 3 b § laissa 362/2010, sekä

~~lisätään 5 lukuun uusi 3 a § ja 10 lukuun uusi 17 a § ja 10 luvun 20 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 135/2009, uusi 2 momentti seuraavasti:~~

5 luku

Riita-asian vireillepano ja valmistelu

1 §

Kun haastehakemus saapuu kansliaan, asia tulee vireille ja sen valmistelu alkaa. Jos haastehakemus on saapunut virka-ajan päätyttyä, katsotaan se saapuneeksi seuraavana arkipäivänä.

3 §

Jos asia koskee

- 1) tietyn määräistä saamista,
- 2) hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista taikka
- 3) häätöä

ja kantaja ilmoittaa, ettei asia hänen käsityksensä mukaan ole riitainen (*summaarinen riita-asia*), haastehakemuksessa on vaatimuksen perusteena tarpeen mainita ainoastaan ne seikat, joihin vaatimus välittömästi perustuu. Tällöin ei tarvitse ilmoittaa myöskään 2 §:n 1 momentin

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

3 kohdassa mainittuja todisteita. Haastehakemuksessa on kuitenkin täsmällisesti yksilöitävä se sopimus, sitoumus tai muu kirjallinen todiste, johon kantaja vetoaa.

3 a §

Oikeushenkilön, elinkeinonharjoittajan, ammattimaista perintätoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön sekä oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan on toimitettava summaarisen riita-asian haastehakemus käräjäoikeuteen sähköisesti tietojärjestelmäyhteyden tai asiointiliittymän välityksellä. Muulla tavalla toimitettu haastehakemus jätetään tutkimatta.

Haastehakemusta ei kuitenkaan 1 momentin nojalla jätetä tutkimatta, jos haastehakemus vaatimuksen tai vaatimuksen perusteiden vuoksi ei ole laadittavissa tietojärjestelmäyhteyden tai asiointiliittymän edellyttämään muotoon.

10 luku

Oikeuspaikasta riita-asiassa

Ehdottomat oikeuspaikat

17 a §

Summaarisia riita-asioita tutkitaan Ahvenanmaan, Itä-Uudenmaan, Helsingin, Kymenlaakson, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksissa. Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Oikeuspaikkasopimusta ei saa tehdä 11—17 §:ssä tarkoitettussa asiassa. Jos asia käsitellään ja ratkaistaan 17 a §:ssä tarkoitettuna summaarisena riita-asiana, oikeuspaikkasopimus jätetään otamatta huomioon.

20 §

~~Jos 17 a §:n perusteella toimivaltainen käräjäoikeus ei hyväksy kannetta yksipuolisella tai myöntämisen perusteella annetulla tuomiolla eikä käräjäoikeus ole muulla perusteella toimivaltainen tutkimaan asiaa, asia on siirrettävä käsiteltäväksi toimivaltaiseen käräjäoikeuteen siten kuin 22 §:ssä säädetään. Asianosaisten nimenomaisella suostumuksella asia voidaan jättää siirtämättä.~~

21 §

Jos 11—17 tai 17 a §:ssä tarkoitettu asia on pantu vireille muussa kuin lailla osoitetussa käräjäoikeudessa, käräjäoikeuden on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei käräjäoikeus siirrä asiaa 22 §:n nojalla toiseen käräjäoikeuteen.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

22 § (Uusi)

Jos käräjäoikeus katsoo, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa, käräjäoikeuden on kantajan tai hakijan suostumuksella siirrettävä asia toimivaltaiseen käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus saa kuitenkin jättää asian siirtämättä, jos toimivaltainen käräjäoikeus ei ole vaikeuksitta selvitetävissä.

Jos 17 a §:n perusteella toimivaltainen käräjäoikeus ei hyväksy kannetta yksipuolisella tai myöntämisen perusteella annetulla tuomiolla eikä käräjäoikeus ole muulla perusteella toimivaltainen tutkimaan asiaa, asia on siirrettävä käsiteltäväksi toimivaltaiseen käräjäoikeuteen 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Asiaa ei kuitenkaan tarvitse siirtää, jos käräjäoikeus jättää kanteen tutkimatta tai hylkää sen kokonaan tai osittain 5 luvun 6 §:n tai 13 §:n 1 momentin nojalla taikka jättää yksipuolisen tuomion takaisinsaantia koskevan hakemuksen tutkimatta 12 luvun 15 §:n 3 momentin nojalla. Asia voidaan myös jättää siirtämättä asianosaisten nimenomaisella suostumuksella. (Uusi 2 mom.)

Siirtävän käräjäoikeuden asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes se käräjäoikeus, johon asia on siirretty, toisin päättää. Siirtämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. (Uusi 3 mom.)

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

3 §

Kun tuomioistuin tai syyttäjä huolehtii tiedoksiannosta, tiedoksianto toimitetaan lähettämällä asiakirja asianosaiselle:

- 1) postitse saantitodistusta vastaan;
- 2) kirjeellä, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja määräpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta; tai
- 3) sähköisenä viestinä siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 18 §:ssä säädetään.

3 b §

Kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, se voidaan toimittaa myös siten, että tiedoksi annettavan asiakirjan sisältö kerrotaan vastaanottajalle puhelimitse (*puhelintiedoksianto*). Puhelimitse ei kuitenkaan voida antaa tiedoksi haastetta muussa kuin 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa asiassa.

Puhelintiedoksianto voidaan toimittaa, jos se soveltuu tiedoksiantoon asiakirjan laajuuteen ja laatuun nähden ja jos vastaanottaja epäilyksettä saa puhelimitse tiedon asiakirjasta ja ymmärtää tiedoksiannon merkityksen.

Puhelimitse vastaanottajalle on ilmoitettava asiakirjasta asia, vaatimus tai velvoite ja sen pääasiallinen peruste, määräaika ja uhka sekä muut vastaavat tarpeelliset seikat. Puhelimitse tiedoksi annettu asiakirja on lähetettävä viipymättä kirjeenä tai sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen, jollei se ole erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta. Puhelintiedoksiannon toimittaa haastemies tai asianomaisen tuomioistuimen virkamies. Tiedoksiannosta on laadittava todistus noudattaen soveltuvien osin, mitä 17 §:n 1 momentissa säädetään, ja lähetettävä viipymät-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp

tä vastaanottajalle siitä jäljennös kirjeenä tai sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen. Vastaanottajalle lähetettävä kappale tiedoksiantotodistuksesta voidaan allekirjoittaa koneellisesti siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 20 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lain 11 luvun 3 ja 3 b §:ää sovelletaan kuitenkin myös asioihin, jotka ovat tuomioistuimessa vireillä tämän lain tullessa voimaan.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen ja siihen liittyvän summaaristen riita-asioiden käsittelyä koskevan uudistuksen vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota oikeusturvan alueelliseen saatavuuteen, kielellisten oikeuksien toteutumiseen, taloudellisiin vaikutuksiin ja oikeudellisten palvelujen tarjontaan sekä antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Helsingissä 18.4.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Ari Jalonen sin
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ville Tavio ps
varajäsen Eeva-Maria Maijala kesk
varajäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Matti Torvinen sin

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila

**Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp
Vastalause**

VASTALAUSE

Perustelut

Pidämme perusteltuina hallituksen esitystä sähköisen asioinnin lisäämisen osalta samoin kuin tiedoksiantomenettelyn kehittämistä esitettyyn suuntaan. On kuitenkin huomioitava, että asioiden sähköisen vireillepanon muuttuminen summaarisissa asioissa pakolliseksi vaatii samalla vastavasti panostuksia sähköisen asioinnin järjestelmien käytettävyyteen.

Hallituksen esityksen tavoitteita summaaristen asioiden käsittelyn tehostamisesta pidämme sinänsä kannatettavina, mutta katsomme, että näiltä osin hallituksen esityksessä on perusteetta kiirehditty ja valmistelu on jäänyt osin puutteelliseksi. Summaaristen asioiden keskittämiseksi esityksessä asetettujen tavoitteiden toteutumista on epäilty useiden eri kuultavien lausunnoissa. Tarvittaviin uusiin tila- ja henkilöresursseihin sekä esimerkiksi henkilökunnan siirtymiseen liittyvät kustannukset on käsityksemme mukaan huomioitu hallituksen esityksessä puutteellisesti. Oikeusrekisterikeskus on myös katsonut, että summaaristen asioiden keskittäminen edellyttää merkittäviä muutoksia tuomioistuinten käyttämään Tuomas-tietojärjestelmään. Näiden muutosten toteuttaminen saman aikaisesti vuoden 2019 alusta voimaan tulevan käräjäoikeusuudistuksen edellyttämien muutosten kanssa aiheuttaa Oikeusrekisterikeskuksen mukaan merkittävän riskin toiminnan häiriintymisestä. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia taas on nostanut lausunnossaan esiin potentiaalisen ongelman kielellisten oikeuksien toteutumisessa.

Käräjäoikeusverkostoon ollaan parhaillaan tekemässä uudistusta, jossa käräjäoikeuksien määrää vähennetään 27:stä 20:een. Lisäksi tuomioistuinjärjestelmän hallinto on uudistumassa perusteilla olevan uuden tuomioistuinviraston myötä. Katsomme, että nämä uudistukset olisi syytä saattaa ensin valmiiksi. Kun uusi käräjäoikeusrakenne ja tuomioistuinjärjestelmän hallinto on vakiintunut, on paljon paremmat edellytykset arvioida summaaristen asioiden keskittämisen kannattavuutta ja toteuttamistapoja sekä toteuttaa mahdolliset muutokset hallitusti.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (*Vastalauseen muutosehdotukset*).

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp
Vastalause

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n 2 momentti ja 3 §, ~~10 luvun 19 §:n 3 momentti ja 21 §:n 2 momentti ja 22 §~~, 11 luvun 3 §:n 1 momentti ja 3 b §, sellaisina kuin ne ovat, 5 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 1052/1991 ja 3 § laissa 595/1993, ~~10 luvun 19 §:n 3 momentti, 21 §:n 2 momentti laissa ja 22 § 135/2009~~, 11 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 440/2011 ja 3 b § laissa 362/2010, sekä
lisätään 5 lukuun uusi 3 a § ja ~~10 lukuun uusi 17 a § ja 10 luvun 20 §:ään~~, sellaisena kuin se on laissa 135/2009, ~~uusi 2 momentti~~ seuraavasti:

5 luku

Riita-asian vireillepano ja valmistelu

| | |
|--------------|-------|
| (Kuten LaVM) | 1 § |
| (Kuten LaVM) | 3 § |
| (Kuten LaVM) | 3 a § |

~~10 luku~~

~~Oikeuspaikasta riita-asiassa~~

~~Ehdottomat oikeuspaikat~~

~~17 a §~~

~~Summaarisia riita-asioita tutkitaan Ahvenanmaan, Itä-Uudenmaan, Helsingin, Kymenlaakson, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksissa. Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä näissä asioissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.~~

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp
Vastalause

19 §

~~Oikeuspaikkasopimusta ei saa tehdä 11—17 §:ssä tarkoitettussa asiassa. Jos asia käsitellään ja ratkaistaan 17 a §:ssä tarkoitettuna summaarisena riita-asiana, oikeuspaikkasopimus jätetään ottamatta huomioon.~~

20 §

(Kuten LaVM)

21 §

~~Jos 11—17 tai 17 a §:ssä tarkoitettu asia on pantu vireille muussa kuin lailla osoitetussa käräjäoikeudessa, käräjäoikeuden on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei käräjäoikeus siirrä asiaa 22 §:n nojalla toiseen käräjäoikeuteen.~~

22 §

Jos käräjäoikeus katsoo, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa, käräjäoikeuden on kantajan tai hakijan suostumuksella siirrettävä asia toimivaltaiseen käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus saa kuitenkin jättää asian siirtämättä, jos toimivaltainen käräjäoikeus ei ole vaikeuksitta selvitettävissä.

Jos 17 a §:n perusteella toimivaltainen käräjäoikeus ei hyväksy kannetta yksipuolisella tai myöntämisen perusteella annetulla tuomiolla eikä käräjäoikeus ole muulla perusteella toimivaltainen tutkimaan asiaa, asia on siirrettävä käsiteltäväksi toimivaltaiseen käräjäoikeuteen 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Asiaa ei kuitenkaan tarvitse siirtää, jos käräjäoikeus jättää kanteen tutkimatta tai hylkää sen kokonaan tai osittain 5 luvun 6 §:n tai 13 §:n 1 momentin nojalla taikka jättää yksipuolisen tuomion takaisinsaantia koskevan hakemuksen tutkimatta 12 luvun 15 §:n 3 momentin nojalla. Asia voidaan myös jättää siirtämättä asianosaisten nimenomaisella suostumuksella.

Siirtävän käräjäoikeuden asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes käräjäoikeus, johon asia on siirretty, toisin päättää. Siirtämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

3 §

(Kuten LaVM)

3 b §

(Kuten LaVM)

**Valiokunnan mietintö LaVM 3/2018 vp
Vastalause**

Voimaantulosäännös

(Kuten LaVM)

Helsingissä 18.4.2018

Suna Kymäläinen sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Ilmari Nurminen sd
Eva Biaudet r
Katja Hänninen vas
Johanna Karimäki vihr
Ville Tavio ps